

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING
SPECIALISTTANDVÅRDEN
2010-11-09

UTBILDNINGSPLAN
ST-UTBILDNING
PEDODONTI

SPECIALISTTANDVÅRDEN
TANDLÄKARHÖGSKOLAN
901 85, UMEÅ

ST-UTBILDNING PEDODONTI

ÖVERGRIPANDE MÅLSÄTTNING

Specialist- och Utbildningstandvården, Folktandvården Västerbottens läns landsting bedriver i samarbete med Odontologiska Institutionen vid Umeå Universitet en programmerad utbildning för Specialiseringstjänstgöring inom tandvård i alla de odontologiska specialiteterna.

Utbildning av tandläkare till specialistbehörighet i pedodonti genomförs i enlighet med angivna målbeskrivningar i SOSFS 1993:4.

Under minst tre år skall ST-tandläkaren tjänstgöra inom huvudämnet pedodonti samt genomföra sidotjänstgöring. Kompetensutvecklingen sker huvudsakligen genom klinisk tjänstgöring under handledning. ST-tandläkaren skall inom denna tid också delta i utbildning och handledning av tandläkarstuderande. Utbildning i sidotjänstgöringsämnen kan genomföras i form av klinisk tjänstgöring och/eller kurser.

HANDLEDARE FÖR ST-UTBILDNING

Huvudhandledare

Christina Stecksén-Blicks

Övertandläkare, Universitetslektor

Specialistbehörighet 1985

Odontologie doktor 1986, Docent i pedodonti 2004

Övriga handledare

John-Erik Nyman

Övertandläkare, ansvarig klinisk handledning

Specialistbehörighet 1986

Eva Borssén

Övertandläkare, verksamhetsansvarig avd för pedodonti

Specialistbehörighet 1995

Odontologie licentiat 2000

Carin Pilebro

Övertandläkare

Specialistbehörighet 2000

Odontologie licentiat 2006

Catarina Falk Kieri

Övertandläkare

Specialistbehörighet 2008

UTBILDNINGENS MÅL

Efter genomförd utbildning ska ST-tandläkaren självständigt och rutinerat kunna genomföra:

Utredning, diagnostik, prognosbedömning och behandling av patienter med:

- Beteendestörningar och/eller i behov av psykologiskt omhändertagande och/eller speciell sedering
- Grava kariesskador och/eller hög kariesrisk/aktivitet
- Tidiga tecken på parodontit
- Dentoalveolära trauma
- Grava störningar i tändernas eruption, mineralisering och antal

Bedömning av:

- Ortodontiskt behandlingsbehov och indikationer för barn och ungdomar

Analys av:

- Bettutvecklingen och tidig diagnostik av malokklusioner samt intercektiv ortodontisk behandling

Utreda, diagnostisera, terapiplanera och behandla föreliggande odontologiska vårdbehov hos barn och ungdomar med:

- Medicinsk risk
- Medfödda och förvärvade tillstånd och sjukdomar som försvårar det odontologiska omhändertagandet

ST-tandläkaren skall också efter genomförd utbildning ha uppnått tillräckligt goda kunskaper och färdigheter vad gäller:

- Pedagogisk kompetens och undervisning av tandvårdspersonal/ tandläkarstudenter
- Tandvårdsplanering
- Planläggning av en tandvårdsorganisationens övergripande profylaktik med hänsyn taget till hälsoekonomi och epidemiologi
- Samverkan mellan tandvårdsorganisationens administration, specialister och allmäntandläkare
- Kritisk granskning av vetenskaplig litteratur

UTBILDNINGEN ALLMÄNT

Varje ST-tandläkare får en individuell utbildningsplan upplagd tillsammans med huvudhandledaren. Denna planeras i inledningen av utbildningen efter det att ST-tandläkaren inlämnat en sammanställning av sina tidigare kliniska och teoretiska erfarenheter som inkluderar deltagande i kurser av betydelse för specialiteten.

ST-tandläkare skall varje termin ha utvecklingssamtal med sin huvudhandledare. Vid detta möte skall även avstämning gentemot utbildningsplanen ske.

Den kliniska tjänstgöringen omfattar 32 timmar per vecka under 3 års tid. Av denna tid ägnas ca 4 timmar per vecka åt terapiplanering. Till klinisk utbildnings räknas egen patientbehandling och klinisk handledning av tandläkarstudenter (en halvdag per vecka under 2 terminer), liksom redovisning av patientfall. Till klinisk tjänstgöringstid räknas inte tid använd vid deltagande i kurser. Den praktiskt/kliniska handledningen sker fortlöpande under utbildningen.

Klinisk tjänstgöring sker också i form av konsultationsresor till andra kliniker. Därvid ska ST-tandläkare såväl behandla remitterade patienter, som finnas tillgänglig för konsultationer på kliniker som så önskar.

Förutom klinisk tjänstgöring tillkommer tid för teoretiska seminarier, examensarbete, färdigställande av patientfall, litteraturstudier.

LOGGBOK FÖR ST-TANDLÄKARE

I denna bok skall dagligen noteringar göras som på ett reflektivt sätt speglar utvecklingen under utbildningen. Utgör ett av underlagen vid utvecklingssamtalen.

EXAMENSARBETE

Examensarbetet genomförs om ST-tandläkaren inte tidigare genomfört något vetenskapligt arbete. Arbetet görs som en introduktion i vetenskapliga metoder och består i att delta i ett pågående forskningsprojekt eller genomförande av ett eget mindre arbete. Detta skall redovisas skriftligt för eventuell publicering.

TEORETISK UTBILDNING I PEDODONTI

Ges i form av seminarier och/eller kurser, samt egna litteraturstudier.

Område	Förväntade studieresultat
Barnet som patient	Har kunskaper om, kan tillämpa kunskaperna i barntandvård om; barnets fysiska, sociala och mentala utveckling Psykologiskt omhändertagande i barntandvård Smärtkontroll och sedering Generell anestesi/anestesi-risk Etik och kulturkompetens
Kariologi	Har kunskaper i; Epidemiologi Etiologi och patogenes Diagnostik Bedömning av kariesrisk och progression Riskpatienter, prediktion Behandlingsprinciper
Dentala material	Har kunskaper om dentala material som används inom pedodonti såsom; Fyllningsmaterial Protetiska material Övriga tandersättningsmaterial
Traumatologi	Kan utreda, diagnostisera, terapiplanera, behandla och prognosbedöma olika dentoalveolära traumata i primära och permanenta dentitionen
Bettutvecklingsstörningar	Kan bedöma ortodontiskt behandlingsbehov hos barn och ungdomar Kan utreda, diagnostisera, terapiplanera och behandla eruptionsstörningar
Tandutvecklingsstörningar	Kan utreda, diagnostisera, terapiplanera och behandla avvikelser i tändernas antal, morfologi och mineralisering
Oral patologi hos barn och ungdomar	Kan utreda, diagnostisera, terapiplanera och behandla slemhinnelesioner, cystor, Tumörer och infektioner
Medicinska riskpatienter Kroniska sjukdomar Medfödda sjukdomar och tillstånd	Att utföra tandvård på barn med ökad risk för oral ohälsa eller där tillståndet ställer särskilda krav på det odontologiska omhändertagandet

LITTERATUR

Följande läroböcker är obligatoriska. Dessa tillhandahålls på avdelningen (utom #).

(#) Pediatric Dentistry – A clinical approach. Second edition. Editors: Göran Koch & Sven Poulsen. Wiley-Blackwell, 2009. Utgör basen i en översiktskurs i pedodonti under första terminen av utbildningen.

Handbook of Pediatric Dentistry. Edited by Angus C Cameron & Richard P Widmer. Mosby-Elsevier, 2008.

Barnmedicin. Eds Lindberg T, Lagrecreantz H; 2009, Studentlitteratur, Lund.

Etik i tandvården. Bishofsberger E, Bolin A-K, Nordenram G, René N. 1998, Gothia, Stockholm.

Klinisk barnpsykologi. Utveckling på avvägar. Broberg AG, Almqvist K, Tjus T. 2003, Natur & Kultur.

Textbook and Color Atlas of Traumatic Injuries to the Teeth. Eds Andreasen JO and Andreasen FM 2007, Munksgaard, Copenhagen.

Dental Caries. The disease and its Clinical management. Edited by Fejerskov O and Kidd E. Blackwell-Munksgaard, 2004.

Att förebygga karies. En systematisk litteraturöversikt. Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU. Rapport 161. Elanders Graphic System, Göteborg 2002.

Karies – diagnostik, riskbedömning och icke invasiv behandling. En systematisk litteraturöversikt. Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU. Rapport 188. Elanders Infologistics Väst AB, Mölnlycke 2007.

JOURNAL CLUB

ST-tandläkare skall kontinuerligt bevaka följande tidskrifter för diskussion i Journal Club.

- International Journal of Pediatric Dentistry
- Caries Research
- European Archives of Pediatric Dentistry
- Dental Traumatology
- Swedish Dental Journal
- Tandläkartidningen

Varje ST-tandläkare ansvarar för att redovisa var sin bestämda artikel. Kopior utlämnas till övriga deltagare minst en vecka i förväg. Redovisade artiklar samlas i en pärm med datum för redovisning samt vem som ansvarat för redovisningen. Den som redovisat ansvarar också för att artikeln sätts in i denna pärm. Pärmen finns i ST-rummet och är märkt **Redovisade artiklar**.

Huvudhandledare sammanställer artiklar av speciell betydelse i en pärm märkt **Obligatoriska artiklar**. Pärmen finns i ST-rummet. Dessa artiklar skall också redovisas vid Journal Club enligt bestämd turordning.

SEMINARIEPROGRAM

Ansvarig för seminarieprogrammen är huvudhandledaren.

ST-tandläkarna skall varje termin hålla presentationer av egna utbildningsfall. Dessutom ska varje ST-tandläkare självständigt planera och genomföra minst 2 seminarier.

Studierektor för ST-utbildningen på Tandläkarhögskolan sammanställer terminsvis gemensamma seminarier/kurser. En del av dessa är aktuella för ST i pedodonti.

En gång per termin hålls gemensamma nationella ST-seminarier. Dessa äger rum växelvis mellan Eastmaninstitutet, Örebro, Jönköping och Göteborg. Möjligheter för deltagande via videokonferens undersöks.

ANDRA ÄMNEN

KLINISK TJÄNSTGÖRING, AUSKULTATION OCH/ELLER KURS I ANDRA ÄMNEN

Omfattningen och innehåll avgörs individuellt för att uppnå måluppfyllelse med utbildningen. Angivna tider kan vara riktlinjer i normalfallet.

Ämne	Innehåll
Ortodonti 15 halvdagar	Bettutvecklingsanalyser Diagnostik av malokklusioner, inkl LKG Bedömning av ortodontiskt behandlingsbehov Ortodontiska faktorer vid trauma- och agenesibehandling Behandling med avtagbar apparatur som led i interseptiv ortodontisk behandling och tillväxtstyrning
Oral kirurgi 15 halvdagar	Extraktioner av retinerade tänder Friläggningar Autotransplantation av tänder Käkfrakturbehandling, implantatbehandling, anomalikirurgi, ortodontisk kirurgi Handläggning av akuta infektioner
Oral medicin 2 halvdagar	Slemhinnediagnostik, benvävnadsdiagnostik Biopsiteknik av slemhinna och benvävnad
Bettfysiologi/KOF 2-4 halvdagar	Praktisk undersökning och diagnostik av orofaciala muskel- och ledbesvär hos barn och ungdomar Principer för behandling av bettfysiologiska besvär hos barn och ungdomar

Odontologisk röntgendiagnostik 6-10 halvdagar	Bedömning och val av lämpliga röntgenundersökningsmetoder för diagnostik av: dentoalveolära avvikelser, patologiska tillstånd i käkar och käkleder, lägesavvikelser, tillväxtstörningar Modifierade röntgentekniker, CBCT Panorama ”körkort” Tandåldersbedömning Strålhygien: metoder, kontroller
Parodontologi 2-4 halvdagar	Kliniska, röntgenologiska och mikrobiologiska kriterier för diagnostik av parodontit hos barn och ungdomar Behandlingsprinciper vid parodontit Praktisk-klinisk behandling av parodontit (gemensamma patienter parod-ped) Diagnostik av parodontala avvikelser och tillstånd (ex retraktioner, hyperplasier)
Endodonti 2-4 halvdagar	Praktisk endodontisk behandling av olycksfallskadade tänder och unga permanenta molarer
Barn- och ungdomshabilitering 2-4 halvdagar	Översikt av socialt och medicinskt omhändertagande av barn med habiliteringsbehov Teoretisk kunskap om praktiskt omhändertagande av vanligt förekommande handikappgrupper
Kunskapscentrum Auskultation 1 g/vecka under 1 termin	Utredning och diagnostik av inremitterade patienter med sällsynta diagnoser Terapiplanering och vid behov behandling
Barnmedicin Rondverksamhet 1g/vecka under 1 termin	Undersökning och vid behov behandling av orala besvär på inneliggande patienter i samband med fr a onkologisk behandling
Oral patologi Kurs	Histopatologisk diagnostik Patologiska reaktionsmönster i orala vävnader
Generell smärtlindring och sederiing med speciell hänsyn till lustgassedering Kurs	Kunskap i preoperativ bedömning, smärtlindring och sederiing samt klinisk användning av lustgassedering Auskultationstjänstgöring två veckor halvtid på anestesiiklinik Klinisk tjänstgöring under handledning på tandklinik där tandbehandling under lustgassedering utförs
Barn- och ungdomspsykologi/ Psykiatri Kurs	Utvecklingspsykologi och störningar i mental mognad och utveckling
Pediatrik Kurs	Somatisk tillväxt och utveckling samt dess störningar Spädbarnsnutrition, Barn och läkemedel, Infektioner, Endokrinologi, Tillväxtavvikelser, Astma och allergi, Neurologi, Onkologi, Hjärtsjukdomar

Oral motorik Kurs	Funktionsstörningar i och kring munnen Utredning och behandling Multiprofessionellt omhändertagande
Genetik Kurs/seminarium	Adekvat kunskap om handläggning av ärftliga tillstånd i tandvården
Klinisk handledning Kurs	Pedagogiska och psykologiska aspekter om förhållan- den som är av grundläggande betydelse vid handled- ning av heterogena studentgrupper i klinisk praktik
Motiverande samtalsteknik Kurs	Att hjälpa en människa till förändring på hennes egna villkor
Dokumentation Kurs i klinisk fotografering	Kunna dokumentera patientfall och utbildningsfall Journalföring

UTBILDNING I VETENSKAP OCH ANDRA ÄMNEN

Vetenskapligt arbete (se ovan)	Projektplanering Litteratursökning
Pedagogisk utbildning (se ovan)	Planering/genomförande av seminarier Handledning av tandläkarstuderande Kurs i "Klinisk handledning" Kurs i "Motiverande samtalsteknik" Konsultationsresor
Forskarutbildningskurser	Vetenskapsteori Forskningsmetodik Medicinsk statistik Evidensbaserad medicin/odontologi Etisk ansökan/prövning
Utbildning i profylaktik, hälsoekonomi, epidemiologi	Inryms inom den kliniska utbildningen för respektive tandsjukdom Riktade seminarier
Samverkan med övrig tandvård och sjukvård	Offentliga och privata tandvårdsmottagningar Sjukhus och vårdcentraler (barnmedicin, barnhabilitering) Övriga specialister inom tandvården i VLL
Specialistkliniken i pedodonti	Management Specialistens roll Samverkan med andra medicinska och odontologiska specialister, liksom allmäntandvård Samverkan med kommun och landsting

UPPFÖLJNING AV MÅLUPPFYLLELSE

Graden av måluppfyllelse följs kontinuerligt under utbildningstiden. Bl a genom utvecklingssamtalen (se ovan).

Måluppfyllelsen bedöms inom tre huvudområden:

Kunskaper	Via skriftliga/muntliga förhör på den teoretiska utbildningen varje termin
Färdigheter	Kliniska färdigheter via terapidiskussioner och handledning Kritik av vetenskapliga arbeten via seminarier, projektarbete, utbildningsfall Pedagogiska färdigheter via seminarier, handledning av studenter
Förhållningssätt	Huvudhandledaren ansvarar (tillsammans med klinisk handledare) för att ST-tandläkaren uppnår ett adekvat förhållningssätt i sin yrkesutövning. Detta sker huvudsakligen i den kliniska vardagen och kompletteras via utvecklingssamtalen.
Redovisning av patientfall	Skriftlig och muntlig dokumentation av 30 patientfall ger ST-tandläkaren möjlighet att i samlad form redovisa kunskaper, färdigheter och förhållningssätt. Redovisningen är samtidigt en viktig pedagogisk träning.
Dokumentation av patientfall	För att erhålla godkänd specialiseringstjänstgöring i pedodonti krävs skriftlig redovisning av 30 patientfall. Syftet är att ST-tandläkaren skall dokumentera sin förmåga att utreda, göra en sammanfattade bedömning, ställa en prognos samt värdera den utförda behandlingen och dess resultat. Samtliga av de för ämnesområdet karaktäristiska typerna av behandling skall finnas representerade.
Utvärdering av utbildningen	Skär fortlöpande genom utvecklingssamtalen minst en gång per termin mellan huvudhandledare och ST-tandläkaren.
Slutprov/examen	Utbildningen avslutas med ett muntligt slutprov som har en teoretisk del samt en klinisk praktisk del i form av presentation av diagnostik och terapiplanering av några patientfall. I provet ingår också en offentlig föreläsning.

Vid slutprovet deltar förutom huvudhandledare och ansvarig klinisk handledare även en specialistutbildningsansvarig från annan institution eller fakultet som extern granskare av utbildningen.

Umeå 2010-11-10

Utbildningsansvarig
Övertandläkare, docent
Christina Stecksén-Blicks